

Jaarverslag stichting Straat Consulaat - 2015

1. Inleiding

Stichting Straat Consulaat en haar vrijwilligers, jong en oud, verenigd in De Achterban, behartigen de belangen van dak- en thuislozen en druggebruikers in opvang, zorg en op straat, vanuit de overtuiging dat mensen gelijkwaardig zijn.

Wij geven wij inhoud aan de belangenbehartiging door:

- vanuit cliëntperspectief bij te dragen aan beleidsvorming
- aan te dringen op toegankelijke goede zorg, huisvesting en goede informatie voor haar doelgroepen
- bij te dragen aan eerlijke beeldvorming rondom dakloosheid en middelengebruik en fatsoenlijke bejegening
- en sterke en onafhankelijke medezeggenschap binnen de instellingen waar onze doelgroepen gebruik van maken en op gemeentelijk en landelijk niveau.

Wij zijn een adviesorgaan voor instellingen, gemeente en waar mogelijk Rijk. Via (sociale) media verspreiden wij informatie en maken wij onderwerpen bespreekbaar voor het bredere publiek. Met zusterorganisaties wisselen wij uit en bundelen wij de krachten.

2. Maatschappelijke ontwikkelingen

Naast het actueel houden van onze kennis over (kwaliteit van) hulpverlening en de sociale kaart is het voor Straat Consulaat van belang om alert te blijven op de maatschappelijke ontwikkelingen. Niet alleen de zorg verandert razendsnel, ook doelgroepen en middelengebruik veranderen. Door de overheveling van taken van de AWBZ naar de gemeente (Wmo) die ook nog eens met bezuinigingen gepaard gaat, is de wereld sterk in verandering. Vanuit de overheid wordt aangedrongen op gebruik van algemene voorzieningen waar mensen uit onze doelgroepen niet altijd meteen welkom zijn en van een eigen netwerk, wat ze vaak nog niet, of niet meer hebben. Niet alleen ondersteuning en dagbesteding van dak- en thuislozen, ook de GGZ en Verslavingszorg staan door de extramuralisering onder druk. Dit geldt ook voor de woningmarkt en voorzieningen voor minima.

Tussen 2007 - 2014, met het plan van aanpak Maatschappelijke Opvang en haar Haagse variant "Den Haag onder dak" als leidraad, is een beweging in gang gezet waarbij de overheid de regie naar zich toe heeft getrokken, de toegang tot de zorg heeft gecentraliseerd. Het begrip "rechthebbenden" werd geïntroduceerd en groepen "niet rechthebbenden" zijn langzaam uitgesloten van hulp, tenzij zij aan voorwaarden voldoen, zoals terugkeer naar land van herkomst of medewerking verlenen aan plannen waar men niet achter staat. Deze drang en dwang zorgt soms voor net dat zetje in de goede richting, maar ook worden mensen daarmee soms over de rand geduwd naar een bestaan in de anonimiteit, zonder reguliere hulp. Barmhartigheid en mededogen lijken af te nemen, terwijl onverdraagzaamheid toeneemt. Waar voorheen nog weleens hulp kon worden geboden door de mazen van het systeem, lijkt het net te sluiten en zien wij binnen onze doelgroepen steeds vaker mensen die letterlijk lijden aan het systeem. We zien nieuwe groepen daklozen: mensen die mede door de crisis alles kwijt zijn geraakt en praktische ondersteuning nodig hebben, zoals een woning en goede schuldhulpverlening. En juist die zaken zijn schaars.

Terwijl daartegenover staat dat participatie en medezeggenschap, dingen samen oppakken en oplossen grote belangstelling genieten. Al met al flinke uitdagingen, maar ook kansen. Straat Consulaat kan als kleine, flexibele organisatie, met veel expertise over dak- en thuisloosheid,

verslavingszorg, medezeggenschap en een groot netwerk, snel schakelen en meedenken met de opgaven waar wij ons allen voor gesteld zien.

3. Organisatie

Formatie

Medewerkers van Straat Consulaat vallen onder de CAO Welzijn. De vaste formatie van het Straat Consulaat bestond in 2015 uit drie personen. De coördinator die 24 uur werkt en twee consulenten die respectievelijk 36 uur en 16 uur werken. Eén consulent werkt daarnaast 16 uur voor het project “kwalificerend traject voor ex-dak- en thuislozen”.

Per 1 november 2015 heeft de werknemer die 16 uur als consulent en 16 uur voor het project werkte een andere baan gevonden en is de coördinator 36 uur gaan werken. Er is een nieuwe medewerker voor 20 uur aangenomen: 16 uur voor het educatieproject en 4 uur als consulent.

Na een aanloop in 2015 zijn per 1 januari 2016 twee assistent-projectleiders in dienst genomen, ieder voor 8 uur per week, voor het project Achterban Werkt! Hun contract loopt tot 1-9-2016. Wanneer het project succes heeft is het de bedoeling dat deze contracten nog een jaar worden verlengd, waarna het project financieel zelfstandig zal zijn.

Wij zijn er trots op dat drie van de vijf medewerkers die wij per 1-1-2016 in dienst hebben zijn doorgestroomd vanuit De Achterban naar een betaalde functie binnen Straat Consulaat. Hiermee willen wij nu en in de toekomst tot voorbeeld dienen voor andere instellingen in de maatschappelijke opvang.

Ook in 2015 boden wij plek aan een stagiaire. Zij onderzocht in hoeverre de belangen van dak- en thuislozen in Den Haag door Straat Consulaat worden behartigd. Door privé omstandigheden is het eindrapport niet verschenen.

Het bestuur bestaat uit vrijwilligers: voorzitter, secretaris, penningmeester en twee leden.

Adviesraad

In 2015 is een Adviesraad benoemd. Deze adviesraad bestond bij haar start uit vier actieve, ervaren vrijwilligers, die het bestuur gevraagd en ongevraagd adviseren over alle zaken die het Straat Consulaat en De Achterban aangaan. Ook zij nemen deel aan de bestuursvergaderingen waaraan het team deelneemt. Zij vormen een klankbord voor het bestuur en team en bieden vrijwilligers, die wij zeer belangrijk vinden voor de organisatie, een route om direct invloed uit te oefenen op het beleid van de organisatie. Per 31-12-2015 bestaat deze Adviesraad uit twee personen.

Huisvesting

Er worden twee geschakelde kantoren in het STEK-gebouw gehuurd, aan Parkstraat 32 te Den Haag. Voor bijeenkomsten waar veel deelnemers worden verwacht, bijvoorbeeld de plenaire Achterban vergadering, wordt - tegen betaling - gebruik gemaakt van externe vergaderlocaties. Ook voor andere activiteiten, zoals de vrouwen verwendag of de presentatie van onderzoeksresultaten, feestelijke aftrap of afsluiting van een project, wordt uitgeweken naar een zo goedkoop mogelijke externe locatie, liefst bij (welzijns-) instellingen in de wijken.

Netwerk

Ons grote netwerk is van belang voor de uitoefening van de belangenbehartiging en waar mogelijk brengen wij het cliëntperspectief in. Wij zijn steeds op zoek naar uitwisseling en samenwerking met instellingen voor jeugdzorg en maatschappelijke opvang, cliëntenraden MO, GGZ, cliëntenraad SZW, WMO-netwerk en Focusgroep GGZ. Maar ook met scholen, bedrijven, gemeentelijke uitvoeringsorganisaties en welzijn.

Financiële situatie

Straat Consulaat ontvangt een exploitatiesubsidie van de gemeente Den Haag. Regelmatig worden projectvoorstellen ingediend bij en gehonoreerd door gemeente en fondsen. Daarnaast zijn er (kleine, maar zeer welkome) inkomsten uit giften, waarmee we weer net iets extra's kunnen doen.

4. Achterban ouderen en jongeren

Sinds 2007 geeft Straat Consulaat invulling aan de belangenbehartiging door vertegenwoordigers van haar achterban te werven als vrijwilliger voor de organisatie en hen te organiseren in een platform. Deze noemen zich De Achterban. Zij hebben zonder uitzondering een achtergrond in de MO, VO, VZ, jongerenopvang, Jeugdzorg, OGGz of GGZ. De Achterban vergaderde vier keer in 2015. Mensen vanuit deze "plenaire Achterban" die actief willen zijn in de belangenbehartiging verenigen zich in twee teams: Achterban jongeren en Achterban volwassenen. Vanuit deze teams worden projectgroepen gevormd rondom bepaalde onderwerpen en/of taken.

De Achterban jongeren betreft een groep van ongeveer 10 vaste vrijwilligers tussen 18 en 27 jaar. In deze groep zit een groot verloop. Om de informatie actueel te houden, proberen we zoveel mogelijk jongeren vanuit de laagdrempelige voorzieningen te werven. Dit doen we door vaste bezoeken aan de nachtopvang. Hier spreken we heel veel jongeren die we proberen te enthousiasmeren deel te nemen aan te Achterban.

Achterban ouderen betreft een groep van ongeveer 20 vaste vrijwilligers. Ook hier is verloop, maar minder. Zij vinden ons door onze bezoeken aan de voorzieningen, maar ook door mond- op mondreclame.

Individuele Achterbanners die buiten de werk- en projectgroepen werkzaamheden willen verrichten in het kader van belangenbehartiging worden gefaciliteerd. Naar behoefte, vaak gerelateerd aan een project, worden trainingen verzorgd om de Achterbanners goed toe te rusten voor hun taken. Met onze actieve Achterbanners sluiten wij een vrijwilligerscontract af en houden wij voortgangsgesprekken.

Formele vertegenwoordigingen

Waar de Achterban volwassenen vooral te maken hebben met instellingen voor maatschappelijke opvang en op gemeentelijk beleidsniveau met OCW, hebben de jongeren vooral te maken met de instellingen voor jeugdzorg en bij de gemeente met de afdeling Jeugd. Twee verschillende circuits.

De Achterban volwassenen zijn sinds eind 2015 vertegenwoordigd in de Cliëntenraad Sociaal Domein (CSD), door twee (voormalig) Achterbanners, Zij zitten in de deelraden Wmo en Participatie (en via het voorzitterschap van de deelraad Wmo in de agendacommissie).

De Achterban jongeren nemen samen met verschillende cliëntenraden uit de jeugdzorg deel aan het platform Jong doet mee, wat als deelraad jeugd van de CSD fungeert. Zij praten daar mee over de veranderingen binnen de jeugdzorg. Twee keer per jaar organiseren zij een grote bijeenkomst met ambtenaren, waarin zij verschillende punten ter discussie stellen. De Achterban jongeren zetten zich voor de overgang 18 +/- . Daarnaast gaven zij gevraagd en ongevraagd advies en schreven mee aan de kadernota jeugd.

Samen met onze jonge en volwassen Achterbanners hebben medewerkers van het Straat Consulaat zitting in landelijke cliëntenorganisaties voor volwassenen en voor jongeren, die op hun beurt weer hun contacten hebben met politiek, zorg en andere instellingen (bijv. VWS, VNG, SZN, universiteiten, onderzoeksinstituten, andere cliëntenorganisaties en -platforms). Van daaruit schreven wij o.a. mee aan een brief naar de Tweede Kamer over de kostendelersnorm die breed werd opgepakt.

Overige overlegsituaties

Medewerkers nemen daarnaast nog deel aan het beleidsnetwerk zwerfjongeren, directeurenoverleg MO, Wmo-netwerk, overleg met CCP en als daar aanleiding voor is overleg met instellingen.

In al deze overlegsituaties wordt het perspectief van de doelgroepen ingebracht.

Om goede ondersteuning te bieden en invulling te geven aan de (gratis en onafhankelijke) cliënt ondersteuning die onze vrijwilligers bieden neemt Straat Consulaat sinds 2015 deel aan het Platform Zorgvrijwilligers. Dit platform wordt ondersteund door PEP en biedt met name goede afstemming met andere (zorg-) vrijwilligersorganisaties in Den Haag en wederzijdse inspiratie. Het platform Zorgvrijwilligers is vertegenwoordigd in de CSD waar het om het belang van de zorgvrijwilligers gaat. Jaarlijkse werken Achterban jongeren mee in het organiseren van de studiemiddag zwerfjongeren. Dit doen zij in de voorbereiding, bijvoorbeeld bij het bedenken van het programma, maar ook op de dag zelf hebben ze een grote rol.

En actie!

Als belangenorganisatie zijn wij partij in het krachtenveld en tegen sommige krachten valt voor ons niet op te boksen. Soms overvalt ons wel eens dezelfde moedeloosheid als de mensen uit onze doelgroepen: het haalt toch niets uit. En dan kan een actie onze standpunten soms heel mooi kracht bij zetten. Zoals onze actie voor winteropvang, na vijf nachten vorst en geen opvang. Wij vroegen 101 mensen op het Spuiplein wat zij ervan vinden dat mensen in de kou buiten slapen. Van deze flinke groep vonden 94 mensen het op zijn minst raar! Veel mensen vonden het ronduit belachelijk. De actie heeft ons gesterkt in ons standpunt dat bed, bad en brood een grondrecht is en geen beloning voor goed gedrag. Wij zullen ons hiervoor blijven inzetten.

5. Vaste werkzaamheden

- Media; gebruik van de sociale media (Website en Facebook), persberichten en mediaoptredens. Doel: bekendheid vergroten, overdracht van kennis over en aan dak- en thuislozen en druggebruikers en de hulpverlening aan hen en de beeldvorming rondom deze groepen verbeteren. Wij zoeken de media op, maar zij weten ons ook te vinden, waardoor wij regelmatig “de pers halen”.
- Vrouwenverwendag op 8 maart. Doel: emancipatie van deelnemende vrouwen bevorderen. Door de verwendag voelen zij zich belangrijk, een mens die respect verdient. Daarnaast nemen veel vrijwilligers en bedrijven deel aan de dag, wat hun beeld over deze vrouwen en onze sectoren positief beïnvloedt en uitwisseling bevordert.
- Het actueel houden en onder de aandacht brengen van de Straatwijzer. Doel: informeren van dak- en thuislozen, druggebruikers over de voorzieningen en mogelijkheden die er voor hen zijn zodat zij sterker staan in hun keuze. In 2015 verscheen alweer de vijfde bijgewerkte druk;
- Bij onze bezoeken aan instellingen bieden wij mensen een luisterend oor en wijzen wij eventueel op klachtenprocedures. Wij vertellen mensen over mogelijkheden bij andere instellingen en mogelijkheden bij De Achterban met als doel informeren, steun aanbieden, verwijzen en het werven van vrijwilligers voor De Achterban.
- Wij verzorgen voorlichting aan studenten, politici, medewerkers van instellingen e.a. met als doel: hen informeren over allerlei zaken rondom de doelgroepen en de voor hen bestemde hulpverlening en ondersteuning. In 2015 hebben de jongeren het voorlichtingsspel van De Achterban, aangepast op jongeren en hebben dit op verschillende plekken gespeeld (Soa centrum GGD, DUWO en JIT wonen). Ouderen speelden het spel met de vrijwilligers van Straat Pastoraat.

Beide vormen van contact, bezoeken en voorlichting, hebben ook als doel: bespreekbaar maken van de dilemma's in de zorg, bekendheid van De Achterban en het Straat Consulaat vergroten en beeldvorming rondom onze doelgroepen verbeteren.

6. Versterken van medezeggenschap

Als belangenorganisatie is het versterken van medezeggenschap voor ons een belangrijk doel. Wij geven hier uitvoering aan door:

- Organiseren van verbetertafels, met de Achterban jongeren en ouderen, in instellingen voor jongeren en ouderen. Hiermee wordt de betrokkenheid van cliënten bij hun instellingen verhoogd, de communicatie verbeterd en worden verbeteringen in de instellingen gerealiseerd. De verbetertafel is een makkelijk instrument om de medezeggenschap in voorzieningen te verbeteren. De Achterban jongeren hebben in 2015 de verbetertafel twee keer uitgevoerd bij het Leger des Heils: crisis jongens en crisis meiden. Eveneens twee keer bij JIT: Noord en Zuid en bij DUWO Foyer. De volwassenen organiseerden één verbetertafel bij de Kesslerstichting, locatie Zamenhofstraat.
- Opzetten en ondersteunen van medezeggenschap binnen afdelingen/instellingen, waarbij ons boekje “versterken medezeggenschap” een handig hulpmiddel vormt.
- Voor de cliëntenraden van de instellingen waar onze achterban gebruik van maken, **zijn wij een ontmoetingsplek waar informatie kan worden verkregen en uitgewisseld en zoeken wij mogelijkheden om samen met hen op te trekken in de belangenbehartiging op instelling overstijgend niveau.**

7. Overige contacten met onze doelgroepen

Straat Consulaat is geen instelling voor hulpverlening, maar de scheidslijn tussen individuele belangenbehartiging, cliëntondersteuning en maatschappelijk werk is in de praktijk soms lastig te trekken. Veel problemen zijn terug te leiden op onvoldoende inzicht in de eigen situatie en onvoldoende kennis van het maatschappelijk veld en de eigen rechten. Voordat dit geconstateerd kan worden en de vraag ons helder is, dient vaak al veel maatschappelijk werk verricht te worden. Naast het bieden van een luisterend oor verwijzen en begeleiden wij mensen naar de loketten, winternachtopvang of andere instellingen als Straatpastoraat, dagopvang of algemene voorzieningen. Daarnaast bieden wij:

- praktische hulp, zoals het schrijven van brieven, het verstrekken van briefadressen, dekens, advies, (beperkte) inloopfunctie met werkplekken en ondersteuning naar de diverse loketten zoals CCP, DHOM, gemeente
- ondersteuning bij administratieve handeling als aanvragen DIGID, Ooievaarspas, ID-bewijs, enz.
- in uitzonderlijke gevallen begeleiden wij mensen met een zorgvraag wat langer, totdat verwijzing mogelijk is.

Waar mogelijk doen wij dit in overleg met instellingen en samen met onze (zorg-) vrijwilligers, waarmee wij zo een deel van onafhankelijke (Wmo-) cliëntondersteuning voor onze rekening nemen .

ExpEx zijn getrainde jongeren die jongeren in de jeugdzorg ondersteunen in de Jeugdzorg. De Achterban jongeren denken vanaf de start mee met dit project. Afgelopen jaar hebben 4 jongeren met succes de training “werken met eigen ervaring” gevolgd. Daarnaast is er door Achterban jongeren een outreachend team gestart, met als doel: Dak- en thuislozen jongeren motiveren en ondersteunen daar waar zij behoefte aan hebben.

Resultaat vanaf oktober 2015: voor het project dagopvang werden 7 abonnementen afgesloten, 5 unieke jongeren werden ondersteund in een gesprek met het daklozenloket, met 2 unieke jongeren werd een open gesprek over middelengebruik gevoerd, met 2 unieke personen werd een informatief gesprek over dakloosheid gevoerd.

In december 2015 hebben wij een Kerstmaaltijd georganiseerd, in een buurthuis, met onze vrijwilligers en genodigden (begeleider, vriend, buurvrouw), waarbij alle deelnemers groepjes

vormden, die ieder een mooi gerecht hebben gemaakt. Het buffet werd beoordeeld door een chef-kok en de beste prestaties konden een prijs winnen. De maaltijd was heerlijk en de sfeer geweldig; een format wat we zeker gaan herhalen!

Als basis van ons handelen hanteren wij de uitgangspunten dat iedereen moet kunnen deelnemen en meepraten, naar vermogen. Mensen staan centraal. Met alle mensen wordt respectvol omgegaan en ondanks dat niet alles mogelijk is worden alle mensen en wensen serieus genomen.

8. Contacten met onze opdrachtgever

In het kader van onze subsidie- en adviesrelatie vindt regelmatig overleg en afstemming met OCW Den Haag plaats. Ook spreken wij regelmatig met de uitvoeringsorganisatie van de gemeente: de medewerkers van het daklozenloket en GGD. Vanuit onze contacten en alle genoemde werkzaamheden geven wij hen graag gevraagde en ongevraagde adviezen; altijd vanuit het perspectief van de mensen uit onze doelgroepen, zij weten immers hoe het beleid uiteindelijk uitpakt en het zijn hun belangen die wij behartigen. Deze collectieve belangenbehartiging baseren wij dus voor een groot deel op de problemen die wij signaleren tijdens de individuele belangenbehartiging.

9. Meerjarenprojecten in het verlengde van de belangenbehartiging

Het betreft hier projecten waarvan wij de meerwaarde zien, omdat zij voorzien in een behoefte die door mensen uit onze doelgroepen is aangegeven. En omdat zij misschien als breekijzer kunnen fungeren om belemmerende regelgeving ter discussie te stellen. Deze projecten worden niet gefinancierd vanuit onze exploitatiesubsidie en als zij eenmaal goed lopen proberen wij ze onder te brengen bij instellingen.

Achterban Werkt!

In 2015 zijn wij gestart met het participatieproject Achterban Werkt! Doel van het project is door het vormen van netwerken in Haagse wijken, waaraan naast onze Achterbanners ex-daklozen zullen deelnemen, participatie van de mensen uit onze doelgroepen in deze wijken een zetje geven en daarmee voorkomen dat zij opnieuw een beroep doen op zorg. Per 1 september 2017 is het project zelfstandig, los van het Straat Consulaat, in de vorm van een coöperatie. Het project wordt gefinancierd vanuit drie fondsen (Kansfonds, Fonds 1818 en Oranjefonds) en gemeente Den Haag.

Educatieproject

Het "Kwalificerend traject voor (ex) dak- en thuislozen" ofwel ons Educatietraject heeft als doel jongere en volwassen deelnemers vanuit onze doelgroepen weer naar school laten gaan om een startkwalificatie te behalen. Partners in dit project zijn ROC-Mondriaan en vertegenwoordigers van alle instellingen die dagbesteding aanbieden. In 2015 voerden wij dit project voor het tweede jaar uit en voor 2016 zijn inmiddels ook weer middelen toegekend.

Fiets voor niets

Succesvol project waarbij een jongere vanuit de doelgroep, een fiets opknaapt met een jongere in de hulpverlening die dit nodig heeft. Ze knappen samen de fiets op, die jongeren daarna mag houden. Resultaat: een vaste dagbesteding van 20 uur p/w, voor een jongere die dit voorheen nergens vol kon houden. Afgelopen jaar zijn er samen met jongeren 72 fietsen opgeknaapt, waardoor ze zich makkelijk kunnen verplaatsen naar hun afspraken.

Afwisselend ontvangen wij hiervoor middelen van fonds 1818 en Stichting Boschuisen.

Dagopvang voor jongeren:

In 2015 is gestart met het project dagopvang Nieuwe stijl. Jongeren die verblijven in de nachtopvang, kunnen kiezen voor alternatieve dagbesteding. Ze hebben keus uit drie verschillende abonnementen zwempas, sportpas of Pathé pas. Resultaat: jongeren kiezen hun eigen dagbesteding, buiten het zorgcircuit. In 2015 hebben 90 jongeren gebruik gemaakt van dit aanbod.

Achterban Werkt

Achterban Werkt! startte als een initiatief van Stichting Straatconsulaat Den Haag. Het is een project voor en door burgers (volwassenen en jongeren) met een achtergrond in de maatschappelijke opvang, de verslavingszorg en/of dak- en thuisloosheid. Deze mensen gaan aan de slag in verschillende wijken in Den Haag.

Vrijwilligers en betrokkenen van Stichting Straatconsulaat, verenigd in De Achterban en De Achterban Jongeren, voeren Achterban Werkt! uit. Het project draagt daarmee bij aan de ontwikkeling en de participatie van deze vrijwilligers. De Achterbanners zetten zich vervolgens in de wijken van Den Haag in voor burgers met dezelfde achtergrond, zodat deze mensen, die nog niet of vrijwel niet deelnemen, actief gaan meedoen in de wijk. Het project levert daarmee een grote bijdrage aan het faciliteren en realiseren van de participatiesamenleving in de verschillende wijken in Den Haag.

Achterban werkt! start als samenwerkingsproject van Stichting Straat Consulaat met De Participatieformule. Stichting Straat Consulaat nam kennis van de werkwijze van De Participatieformule (www.departicipatieformule.nl) en samen pakten zij de handschoen op om ook in Den Haag bij te dragen aan participatie van groepen voor wie dat niet zo vanzelfsprekend is. Het ontwikkelen van het project- en bedrijfsplan en het interesseren van benodigde investeerders vormen de start van Achterban Werkt! De Participatieformule is in deze samenwerking de sociale onderneming met een ruime ervaring in het vormgeven van ondernemende cliënt gestuurde initiatieven. Zij werken altijd vanuit de kennis en ervaring van de doelgroep. Dit brengt hen samen tot vernieuwende en creatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken.

Verschiedende investeerders hebben zich verbonden aan het project Achterban Werkt!, namelijk: Gemeente Den Haag, Skanfonds (sinds 1 januari 2016 met de naam KANSfonds), Oranjefonds en Fonds1818.

De Participatieformule startte eind september 2015 met het voeren van intakegesprekken met vrijwilligers die geïnteresseerd waren in deelname. Vervolgens startte in oktober de basistraining. Hiervoor is Femke van Meer door De Participatieformule aangetrokken. Zij voert samen met Mieke van Dommelen zowel de training als de opstart van de verschillende projecten uit.

1. Kennismaken met de deelnemers (september 2015-oktober 2015)

De toezegging van de financiering van verschillende fondsen maakt het mogelijk om op 11 september tijdens een Startbij- eenkomst het project Achterban Werkt! officieel aan te kondigen en potentiële deelnemers op te roepen zich aan te melden. Naast de potentiële deelnemers waren ook belangrijke netwerkpartners aanwezig zoals CCP en Kesslerstichting.

Bijna 25 deelnemers hebben op eigen initiatief een kennismakingsgesprek gevoerd over hun ervaring, achtergrond en ideeën voor mogelijke participatieprojecten in de wijk. Allemaal vol enthousiasme, creativiteit en motivatie om daadwerkelijk aan de slag te gaan. Daarnaast werd ook snel zichtbaar dat er een groot verschil is tussen de deelnemers: zowel in (opleidings-) niveau, (werk-)ervaring, leeftijd als schuldenproblematiek, GGz, Verslavingszorg, dak- en thuisloosheid.

2. Training tot Ervaringscoach van Achterban Werkt! (oktober-november 2015)

Het doel van het project Achterban Werkt! is om over twee jaar 20 ervaringscoaches voor de stad Den Haag te hebben. Deze ervaringscoaches dragen actief bij aan het meedoen van 150 burgers in Den Haag, die een ervaring hebben met maatschappelijke opvang, verslaving dan wel dak- en thuisloosheid, in de participatiesamenleving. Daarmee levert Achterban Werkt! een werkwijze op die ingebed kan worden in het vernieuwde zorg- en welzijnslandschap.

Tijdens de training tot ervaringscoach zijn de eerste stappen hiervoor gemaakt, waarbij het uitgangspunt is dat Achterban Werkt! een voor en door project is en dus vormgegeven wordt door de deelnemers zelf.

De belangrijkste opbrengsten van de training zijn:

- Het bepalen van een eigen gedachtegoed waaruit wordt gewerkt
- Meer inzicht in eigen kwaliteiten, valkuilen en communicatiestijlen
- Deelnemers hebben hun eigen rol gekozen binnen het project Achterban Werkt!
- Concretere projectplannen in woord en beeld
- Nieuwe samenwerkingen, zowel binnen de eigen groep als daarbuiten met relevante organisaties en professionals
- Werkbezoeken naar vergelijkbare projecten in andere steden: Doen en Laten in Utrecht en De Krachtfabriek in Houten
- Een gekozen organisatievorm: projectleiding, assistent projectleiding, een kerngroep en verschillende projectgroepen
- Uitbouw van het eigen netwerk aan de hand van twee inspiratiesessies. Er is verbinding gelegd met o.a. De Kessler stichting, Maatschappelijk Steunsysteem (MSS), Vb. Moodboard project Multiculturele Speelplaats (MCS) STEK, Den Haag in Transitie, Limor, verschillende buurthuizen waaronder De Sprong, Mariahoeve Werkt, Ongekend Haags, Colors of Impact, Stichting Meve en Stichting zelfvoorzienende leefhectaren
- Gebouwd aan de eerste beginselen van het eigenaarschap van de mensen die werken in Achterban Werkt! Alles met het zicht op dat het project in twee jaar zo zelforganiserend als mogelijk is.

Op vrijdag 27 november is de feestelijke certificering van de training: 18 deelnemers van de 26 starters ontvangen een certificaat.

De reden dat er 8 mensen die geen ervaringscoach zijn geworden zijn: prioriteit op andere zaken zoals: studie of werk, er achter gekomen dat de filosofie van Achterban Werkt! niet past, keuze om wel betrokken te blijven als ambassadeur (4 personen).

3. De Uitbouw van het project Achterban Werkt! (vanaf december 2015)

Na 10 dagdelen training was het de hoogste tijd om echt met elkaar de wijk in te gaan. We selecteren 3 wijken waar we aan de slag zullen gaan. In deze wijken wonen onder andere mensen die uit de maatschappelijke opvang komen. We gaan met relevante zorg- en welzijnspartners in gesprek over samenwerking. Achterban Werkt! biedt voor zorg- en welzijnspartners namelijk een oplossing voor de verminderde mogelijkheden voor hun cliënten op het gebied van dagbesteding, activering en werk. Bij Achterban Werkt! kunnen hun cliënten aan de slag als deelnemer of ervaringscoach, hun eigen netwerk uitbouwen en anderen hiermee helpen. Formele zorg en informele zorg komen hiermee bij elkaar.

Assistent projectleiders

Tijdens de training kwam het vormgeven van de sollicitatieprocedure voor de Assistent Projectleider van het project aan de orde. De eerste betaalde functie beschikbaar vanuit de huidige financiering. Vanuit de deelnemers is zelf een functieprofiel opgesteld en vervolgens ook een sollicitatiecommissie gevormd van 4 personen. Iedereen mocht zich hiervoor aanmelden. Deze commissie heeft in samenwerking met de projectleiding 6 sollicitanten geïnterviewd en uiteindelijk besloten dat de functie van assistent-projectleider het beste een duobaan kon worden. En zo hebben uiteindelijk 2 deelnemers per 1 januari 2016 tot 1 september 2016 een contract voor 8 uur in de week.

In 2016 - Keuze wijken

Vanuit hun eigen ervaring, netwerk en ideeën voor projecten, kiezen de ervaringscoaches in eerste instantie de wijken Mariahoeve, Laakkwartier en Eskamp. We starten in Mariahoeve. Een locatiebezoek volgt en er wordt gekozen voor een samenwerking met Mariahoeve Werkt. In Mariahoeve Werkt vinden we een partner die in de wijk aan de slag is om meer werk te creëren en werkt vanuit dezelfde waarden als Achterban Werkt! Zij boden ons de gelegenheid een eigen kantoor

kunnen huren tegen een klein tarief. Dit hebben we dan ook gedaan en sinds 1 maart 2016 zijn we gehuisvest aan Het Kleine Loo 364. In eerste instantie zullen de dinsdag en woensdag werkdagen worden op kantoor, waar ook het eerste project van start zal gaan: een huiskamerproject voor eenzame mensen uit de wijk. Dit zal op woensdag vorm krijgen.

Naast de wijk Mariahoeve hebben we in Eskamp en Laakkwartier al wat onderzoek verricht naar mogelijkheden voor werkzaamheden in die wijk. We gaan echter stap voor stap en Mariahoeve vraagt nu onze focus.

Overige successen in deze fase zijn:

- Ontwerp en ontwikkeling van een website (www.achterbanwerkt.nl), Facebookpagina, logo en visitekaartjes die inmiddels actief in gebruik zijn
- Meerdere locatiebezoeken om een samenwerking mee op te starten en uiteindelijk in eerste instantie de keuze voor Mariahoeve Werkt, Het Kleine Loo 364
- Inrichting van een eigen kantoor met gedoneerde meubels, laptop en aankleding. Door de ervaringscoaches is verder zelf nog geleverd.
- Weer een verdere uitbreiding van het netwerk middels een inspiratiesessie op 5 april 2016 waarbij de relevante partijen uit de wijk Mariahoeve worden betrokken.
- Verbinding met Gemeente Den Haag wordt versterkt zowel op Wmo als Participatiewet vlak.
- Eerste feestelijke externe samenwerking tijdens de opening van muziekstudio Plug en Pleej binnen Florence. Adrian Kilbourne en Jan Corsius (de oprichters) van de muziekstudio zijn deelnemers van Achterban Werkt!
- De assistent-projectleiders hebben een betaalde baan en werken samen met de projectleider en procesbegeleider aan de uitbouw van het project Achterban Werkt!
- De eerste 2 projecten zijn van start: het huiskamerproject (woensdagmiddag) en een radiostation voor dak- en thuislozen. Andere projecten zijn nog vol in ontwikkeling: o.a. een strandwandeling project, bloemen en eetbare planten op balkons, een fietsenproject en een jongeren sport- en speelplaats.
- Alle activiteiten worden ondersteund door social media en ook door op verschillende manieren te netwerken en bestaande relevante partijen te betrekken. Op deze manier hopen we, naast (door)verwijzingen van formele partijen, op een stroomversnelling in aanmeldingen.
- Op gang komen van mensen die zich bij ons melden en mee willen doen. Nu we een vast plek hebben komen spoelen hier wekelijks al mensen aan. En daar doen we het voor!

4. Uitdagingen voor de (nabije) toekomst Achterban Werkt!

Uit de afgelopen maanden is een hoop geleerd. Zelforganisatie gaat niet vanzelf en plannen worden niet zomaar omgezet in acties. Er is een grote wens en hoop op het slagen van Achterban Werkt! en dat maakt de ervaringscoaches ook voorzichtig. Er zijn denkers en doeners en dit zorgt weleens voor botsingen binnen de samenwerking. Toch is er sprake van een hechte gedreven groep van 15 mannen en vrouwen en heeft het project nu al een aantrekkende werking op nieuwe deelnemers (en oude deelnemers van de training die weer opnieuw aansluiten).

Al met al een mooie start van het project, wat op 1 september 2016 een jaar draait. Het oorspronkelijke projectplan belooft twee jaar. We gaan nu verder met het vormgeven van Achterban Werkt! zodat dit resulteert in een sociale onderneming, waarschijnlijk in de vorm van een coöperatieve vereniging, met bijbehorend business- en verdienmodel.

Educatieproject

Eén van de uitkomsten van een Straat Consulaat onderzoek in de dagbesteding in 2013 was dat de bezoekers vinden dat het hen aan perspectief ontbreekt. Hiermee is Straat Consulaat samen met partners aan de slag gegaan wat heeft geresulteerd in een projectplan.

Het Educatieproject, dat in 2014 als pilot van start is gegaan, is in 2015 succesvol voortgezet. Het project biedt (ex)dak- en thuislozen de mogelijkheid een training Weer Naar School te volgen en daarna een Mbo-diploma te behalen.

Bij de start van dit project was de verwachting dat we voor de mensen uit onze doelgroepen belemmeringen zouden constateren, meer dan voor de gemiddelde leerling op een Mbo-opleiding, waarmee we aan de slag zouden kunnen gaan en zodoende het pad zouden kunnen effenen voor anderen.

Het project

Potentiële kandidaten worden aangemeld door medewerkers van voorzieningen, zoals woon-/traject-, persoonlijk begeleiders of banenconsulenten. Daarna voert de projectcoördinator van het Straat Consulaat een intakegesprek met de kandidaat, om te bezien of de kandidaat een aantal zaken op de rit heeft, zoals een uitkering, een kamer/ woning, enige vorm van dagbesteding en voldoende gemotiveerd is.

Weer Naar school training

De projectcoördinator stelt samen met de trainster van het Mondriaan een groep samen, die de Weer Naar School training gaat volgen: gedurende 8 weken (in 2016 werd dit 10 weken) drie dagdelen naar school (in dit geval het ROC Mondriaan). Doel van de training: een definitieve keuze maken en wel of niet in het traject stappen van een vervolgopleiding. Belangrijke onderdelen tijdens de training zijn Nederlands, rekenen en beroepenoriëntatie, waar het ontdekken van eigen kennis en vaardigheden voorop staat. Door de combinatie van weer naar school gaan en praktijkervaring opdoen tijdens de opleiding, geeft dat de deelnemers naast zelfvertrouwen ook toekomstperspectief en vooral uitzicht op een betaalde baan.

Vervolgkeuzes

Tijdens de training kunnen kandidaten zich aanmelden voor verschillende opleidingen.

Voor deelnemers met een WWB uitkering wordt in samenwerking met het Werkgeversservicepunt en de afdeling Participatie gekeken of de keuze van de opleiding qua lengte en perspectief realistisch voor de arbeidsmarkt. Voor deelnemers met een UWV-uitkering dient eveneens te worden afgestemd en goedkeuring te worden verkregen. Als deelnemers onder bewindvoering staat, is afstemming met de bewindvoerder noodzakelijk. Deze zaken moeten (vooraf) geregeld worden om ervoor te zorgen dat de deelnemers in "alle rust" aan hun opleiding, huiswerk en stage kunnen beginnen. Deelnemers wordt geadviseerd om te kiezen voor een BBL-opleiding omdat daar minimaal 20 uur per week werk, middels een stageplaats, aan verbonden is in plaats van vijf dagen in de schoolbanken.

Fondsaanvragen

De subsidie voorziet maar voor een klein deel in kosten van reizen en materiaal. Voor inschrijfgeld en boeken dienen zo spoedig mogelijk na de keuze van de opleiding fondsen te worden aangevraagd. In 2015 heeft de consulent van Straat Consulaat hier heel veel tijd in gestoken. Doordat de groep die ergens in een traject zit steeds groter wordt en ook tijd van haar vraagt, wordt er vanaf 2016 voor gekozen om deze taak te beleggen bij de persoonlijk begeleider van de deelnemer.

De opleidingskeuze wordt ook gecommuniceerd naar de afdeling Participatie van de gemeente. Deelnemers worden opgeroepen voor een gesprek en er wordt een aantekening op de klantenkaart gemaakt, dat de deelnemer voor de duur van de opleiding mag studeren met behoud van uitkering.

Ondersteuning en begeleiding

Zowel met degenen die gestart zijn met een Mbo-opleiding als degenen die, om allerlei redenen, niet gestart zijn, wordt door de projectcoördinator contact onderhouden.

Met de schoolgaanden is er contact over de voortgang van de opleiding en over praktische zaken, zoals uitbetaling van reiskosten. Daarnaast krijgen deelnemers begeleiding via andere kanalen, zoals stagebegeleidsters, maatschappelijk werkster.

Met degenen die er (nog) niet aan toe waren om naar school te gaan en/ of waren afgewezen bij diverse opleidingen is contact gehouden en wordt komend jaar opnieuw bekeken welke mogelijkheden er zijn. Van deze deelnemers is het merendeel vrijwilligerswerk gaan doen.

Wanneer een deelnemer eenmaal is gestart met de opleiding is het van belang dat er voldoende begeleiding is. Vanaf de aanmelding is de persoonlijk begeleider betrokken bij het traject en blijft de deelnemer ook tijdens de gehele opleiding zoveel mogelijk volgen. Door de ervaringen van de afgelopen twee jaar heeft het Straat Consulaat steeds meer kennis van de mogelijkheden die er zijn voor Mbo-opleidingen en stages. Mede daarom blijft de projectcoördinator zo lang mogelijk beschikbaar om begeleiders te adviseren en wanneer gewenst ook nog afspraken te hebben met deelnemers.

Vanuit de opleidingen is ook ondersteuning aanwezig, evenzo op stage- of leer-/werkplekken vindt coaching plaats en steunen deelnemers elkaar onderling.

De afgelopen twee jaar van deze pilot is gebleken dat het werven, doen van intakes, begeleiden van meerdere groepen deelnemers (degenen die al naar school gaan en degenen die nog in het keuzeproses zitten) een arbeidsintensieve aangelegenheid is. Deze periode heeft het Straat Consulaat dan ook gebruikt om, binnen dit project, de samenwerking met de instellingen en begeleiders op te bouwen. Begeleiders van deelnemers worden zoveel mogelijk betrokken bij het project en de uitvoering ervan.

De cijfers

Van de dertig deelnemers in 2015, verdeeld over twee groepen, heeft ruim 2/3 het certificaat behaald, na deelname aan de training weer naar school en is het merendeel van de kandidaten begonnen met een Mbo- opleiding in zorg, bouw of logistiek. De doorstroom naar vervolgopleidingen ziet er als volgt uit:

- Zeven deelnemers volgen een Mbo-4 opleiding BBL, waarvan zes de opleiding "Maatschappelijke Zorg voor Ervaringsdeskundigen"
- Eén deelnemer volgt een Mbo-3 opleiding BBL, die mag doorstromen naar niveau 4 bij goede resultaten in het tweede jaar
- Eén deelnemer wilde een Mbo-2 opleiding volgen, echter de opleidingen waren vol. Komende jaar wordt opnieuw samen met de deelnemer gekeken welke opleidingsmogelijkheden er zijn.
- Eén deelnemer is gestart met een Entree-opleiding BBL
- Eén deelnemer zal eind 2015 zijn heftruckcertificaat behalen en zal via bemiddeling van o.a. de Banenconsulent van Brijder en het Werkgeversservicepunt op zoek gaan naar werk.
- Eén deelnemer zal in 2015 nog een aantal cursussen doen waar hij al mee bezig was en zal komend jaar doorstromen naar een reguliere opleiding.
- Een viertal deelnemers, al wat ouder qua leeftijd, heeft ervoor gekozen na de training via bemiddeling van het Werkgeversservicepunt naar werk te gaan.
- Een drietal deelnemers hebben na het behalen van het certificaat aangegeven meer tijd nodig te hebben om richting te bepalen en met hen zal de projectcoördinator contact houden en hun volgend jaar opnieuw benaderen.

Van de 22 kandidaten in 2014 heeft ruim 2/3 het certificaat behaald en heeft bijna 90% zich aangemeld voor een Mbo-opleiding. Het ziet er naar uit dat het merendeel van die deelnemers in het komende jaar die opleiding met succes zal afronden.

Maar, niet alleen 'weer naar school gaan' is een resultaat, ook dat deelnemers enthousiast zijn geworden om stappen te zetten, weer meer perspectief zien en meer idee hebben gekregen wat ze willen, zelfs als ze hebben besloten (nog) niet te starten met een opleiding.

Zoveel als mogelijk is met de deelnemers die wel zijn begonnen met de Weer naar Schooltraining, maar deze niet hebben afgemaakt gesproken. Redenen van uitval waren:

- Lichamelijke problemen en het moeten ondergaan van operaties;
- Zich toch te oud voelen voor een 'schoolse setting', liever een andere weg bewandelen richting mogelijk werk;
- De weg naar werk wanneer iemand nog geen enkel diploma heeft lijkt soms lang, wat ondanks de aandacht die er voor is in de training kan zorgen voor afhaken;
- Via WSP bemiddeld naar werk;
- Verhuizingen of andere gebeurtenissen in iemands leven kunnen ervoor zorgen dat de focus (tijdelijk) op andere zaken komt te liggen dan op school en evt. werk.
- Teleurstelling als de training of de mogelijkheden anders zijn dan dat iemand gehoopt had.

De belemmeringen en de oplossingen op een rij

1. Aanmelders zijn niet goed op de hoogte van de voorwaarden die aan deelname zijn verbonden. Dit is ondervangen door de aanmelders in vroeg stadium uit te nodigen en hierover te informeren.
2. Deelnemers weten niet in welke "stroom" zijn zitten bij SZW. Straat Consulaat vraagt dit na, zodat de deelnemer weet welke mogelijkheden hij/zij heeft. In 2015 is één deelnemer van de stroom "snelste weg naar werk" overgeplaatst naar "participatie", zodat hij alsnog aan het traject mee mocht doen.
3. Een vier-jarige HBO-opleiding is binnen het project niet mogelijk, omdat gemeente niet kan garanderen dat iemand zijn opleiding kan afmaken met behoud van uitkering en Straat Consulaat de begeleiding niet kan garanderen, omdat de subsidie steeds voor een jaar wordt verleend. Deze belemmering kunnen wij helaas niet wegnemen.
4. De deelnemers hebben vaak weinig middelen, slechts enkele deelnemers konden zelf financieel bijdragen aan de opleiding. De gemeente financiert de projectleider en een klein deel reis- en materiaalkosten. De grote bulk aan les- en boekengeld moet dus uit diverse financiële bronnen worden geput. De volgende fondsen hebben meegewerkt: SSSF, Fundatie van de Vrijvrouwe van Renswoude, Bisschop Bluysen Fonds, Max Cohen Fonds, Christine Stichting, Stichting Zorg en Bijstand en Vrienden van Parnassia. Vanuit het Straat Consulaat is contact geweest met nog veel meer fondsen, maar bij veel fondsen voldeden de deelnemers niet aan de voorwaarden.
5. Voor BBL-opleidingen worden studenten geacht zelf een werkplek te vinden. Hoewel het ook vrijwilligerswerk mag zijn, bleek dit niet altijd een gemakkelijke opgave. Sommige deelnemers wilden bij Schroeder aan de slag, maar dat kon door het ontbreken van een leermeester niet doorgaan. Ook merkten deelnemers dat veel stageplaatsen al gevuld waren of wisten ze simpelweg niet waar ze terecht konden. Een aantal mensen heeft uiteindelijk zelf iets gevonden en een aantal is via het netwerk van het Straat Consulaat of van de begeleider aan een stageplek gekomen.
6. Voor een aantal deelnemers is de stap naar een opleiding erg groot. Hier wordt in de Weer Naar School training extra aandacht aan geschonken. Ook vanuit het Straat Consulaat en in overleg met de begeleider konden we hierin uiteraard ondersteunen. Degenen die besloten (nog) geen Mbo-opleiding te gaan doen dit jaar hebben toch een stap vooruit gezet. Enkel willen alsnog via het WSP aan de slag of willen eerst vrijwilligerswerk gaan doen in de

richting van een opleiding of beroep dat ze wellicht in een later stadium willen beoefenen. De druk om per september met iets te starten was er daardoor af en mensen hebben wat meer tijd en ruimte gekregen om richting te bepalen, bijna zonder uitzondering samen met de begeleider.

7. Een aantal mensen heeft uiteindelijk zelf een stageplek gevonden en een aantal is via het netwerk van het Straat Consulaat of van de begeleider aan een stageplek gekomen.
8. Echter in één geval moest een deelnemer die onder bewind stond een speciaal verzoek doen, gericht aan de rechter-commissaris, om van hem de benodigde toestemming te krijgen. Dit verzoek moest onderbouwd worden door de deelnemer zelf, en hulpverlener en een keuringsarts van de GGD. Door bureaucratie en vakanties van betrokkenen heeft deze toestemming bijzonder lang op zich laten wachten, wat het natuurlijk spannend maakte of de deelnemer zou kunnen starten met de opleiding. Inmiddels wordt hier bij de intake al aandacht aan geschonken zodat een dergelijk verzoek op tijd gedaan kan worden.
9. De opleiding 'Begeleider Geestelijke Gezondheidszorg met Ervaringsdeskundigheid' aan het Zadkine in Rotterdam is bij veel deelnemers de opleiding van hun dromen. Deze opleiding kost echter €4.500,- en er vindt geen restitutie plaats wanneer iemand de opleiding tussentijds afbreekt. Dit is een relatief groot bedrag per persoon en geen enkel fonds wilde het gehele bedrag op zich nemen. Per persoon moesten vier of vijf fondsen worden aangeschreven, wat een arbeidsintensieve aangelegenheid was. Toch heeft een Straat Consulaat hier de tijd ingestoken, mede omdat het een hele goede opleiding is met een volwaardig Mbo-4 diploma en waar men leert ervaringsdeskundigheid professioneel in te zetten. Voor zes personen is uiteindelijk een bedrag van €4.500,- bij elkaar gehaald vanuit verschillende fondsen en door een financiële garantstelling van het Straat Consulaat voor het niet geworven deel. In het vervolg stellen wij al bij aanmelding als voorwaarde aan de instellingen dat vanuit de instellingen het geld voor de opleiding wordt geworven door de begeleider. Straat Consulaat assisteert hier bij.
10. Een andere mogelijkheid was om in de subsidieaanvraag bij de gemeente voor 2016 een budget voor opleidingsgeld mee te nemen. Dit is gedaan maar helaas niet gehonoreerd.